

**ВЕСІЛЬНА ОБРЯДОВА ЛЕКСИКА У ТВОРАХ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ
(на матеріалі повістей „Земля” та „В неділю рано зілля копала...”)**

Наталія Руснак, Юлія Руснак. Весільна обрядова лексика у творах О. Кобилянської (на матеріалі повістей „Земля” та „В неділю рано зілля копала...”).

У статті проаналізовано значення, походження функції обрядової весільної лексики повістей буковинської письменниці. Дослідження здійснено в контексті слов'янської обрядовості, проведено паралелі з буковинською весільною термінологією.

Ключові слова: весільна обрядова лексика, обрядовий термін, нерозкладне словосполучення, фразеологізм, апперцепційна база, перифраза, метафора.

Наталья Руснак, Юлия Руснак. Свадебная обрядовая лексика в произведениях О. Кобылянской (на материале повестей „Земля” и „В воскресенье рано зелье копала ...”).

В статье проанализированы значение, происхождение, функции обрядовой свадебной лексики повестей буковинской писательницы. Исследование осуществлено в контексте славянской обрядности, проведены параллели с буковинской свадебной терминологией.

Ключевые слова: свадебная обрядовая лексика, обрядовый термин, нераскладное словосочетание, фразеологизм, апперцепционная база, перифраза, метафора.

Natalia Rusnak, Yulia Rusnak. Wedding ceremonial vocabulary in prose of O. Kobulyanska (based on the story „The Earth” and „On Sunday morning I dug potion ...”).

The paper explores the meaning, origin, function wedding ritual vocabulary stories of Bukovinian writer, a study carried out in the context of Slavic ritual, held parallel with Bukovinian wedding terminology.

Key words: wedding ritual language, ritual term irreducible phrase phraseologism apperceptive basis, periphrasis, metaphor.

Соціально-психологічна повість „Земля” – один із найкращих реалістичних творів Ольги Кобилянської, в основу якого покладені життєві факти. Повість-балада „В неділю рано зілля копала” становить переспів народної пісні-балади „Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці”, стоїть в одному ряду з кращими романтичними творами української літератури – драмою-феєрією Лесі Українки „Лісова пісня” та повістю М. Коцюбинського „Тіні забутих предків”. Різноманітні повісті О. Кобилянської „Земля” та „В неділю рано зілля копала...” об'єднують те, що для донесення авторської позиції О. Кобилянська звернулася до народного життя, в якому важливе значення посідає родинна обрядовість. Мета статті – проаналізувати лексику весільної обрядовості у мові творів О. Кобилянської.

У складі лексичної системи мови особливе місце посідає лексика обрядовості, яка реалізує „сукупність установлених звичаєм дій, пов'язаних з побутовими традиціями або з виконанням релігійних настанов; ритуалів, традицій тощо” [НТСУМ, II, с. 419].

Три типи родинної обрядовості (весілля, народження та поховання) становлять цілісність людського життя. Вони мають спільну рису – виступають етапом трансформації, переходом із одного стану до іншого. Весільну обрядовість інтерпретуємо як підґрунтя для межових сімейних обрядів. Шлях людства викристалізував довершене театралізоване дійство, що дійшло з деякими видозмінами до наших днів, у ньому переплелось магічне та прагматичне, в тій чи тій формі збереглися залишки попередніх світоглядних систем, відображення духовної та матеріальної культури українців.

Родовою назвою для лексики весільної обрядовості є слово *весілля*. Лексема *весілля* вживалася спочатку в загальному розумінні „радощі, веселощі”, а значення „шлюбне весілля” розвинулося згодом, не пізніше другої половини XV ст. [ЕСУМ, I, с. 363], мотивує дієслово *веселитися*, пор.: *веселе, весельє* „свадьба” [Тим., I, с. 94]. Як вважають К. Кавелін, М. Сумцов, Я. Головацький, слово *весілля* походить від язичеського свята на честь бога сонця Дажбога [3, с. 48].

Слово *весілля* в українській мові має два значення „обряд одруження”, а також „святкування з цієї нагоди за звичаєм”, які у тлумачних словниках не розмежовуються [НТСУМ, I, с. 185].

Обрядотерміни, що позначають етапи весільного дійства – *просити на весілля, шлюб, весільна забава, обдарування*, назви весільних чинів – *наречені, батьки, нанашки, дружби* – фігурують у наступному уривку із повісті „Земля”. Пор.: *Докія і Василь Чоп'як видавали замуж свою одніську дитину, доньку свою Парасинку, за Тодорику, сина Онуфрія Жемчука, і йшли враз із донькою і нареченими, з батьками, нанашками і друзьбами до пана. Щоб просити його на весілля. Завтра мав відбутися шлюб, а позавтра – весілля. Несли колачі, кури й ширинки в дарунок, як того вимагав давній звичай. Ішли з музикою, аби заграти панові й погуляти в його чеснім домі, аби потрактувати його і його челядь доброю горівкою, приправленою медом і корінням* (4, с. 36).

Проте О. Кобилянська використовує *весілля* зі значенням „святкування з нагоди весілля”, слово вступає у синтагматичний зв'язок із дієсловами *справити, спорядити*. Напр.: *Івоніка говорив на весіллі її Парасинки, що справить своєму Михайликові таке вісілля, що такого село борзо вдруге не побачить* (4, с. 274). *Не журіться нічим більше, добрі мої діти, хіба щоб весілля гарне спорядити* (4, с. 390).

Значення „весільна учта” експлікує словосполучення *весільний обід*: напр.: *Ніхто не вмів так добре варити і пекти, як вона. Притім була жвава й обзorna, і можна було на неї хоч із яким великим, весільним чи посмертним обідом спуститися, вона все перевела до самого кінця в найкращім порядку* (4, с. 142).

Грошовий еквівалент весільного дійства відтворює словосполучення *весільні видатки*, напр.: *Запанований моментом, забув про себе, а вояк обіцяв по пливі означеного обома часу звернути йому всякі починені вже весільні видатки* (4, с. 134).

Святкування з нагоди весілля передбачає залучення до дійства різних форм мистецтва, з-поміж яких особливе місце відводиться танцям. У народному буковинському мовленні значення „танцювати” реалізують мовні одиниці *гуляти, брати до танцю, брати у данец*. Проте найчастіше використовують слово *гуляти*, воно ж побутує у прозі буковинської письменниці (у буковинських говірках має статус семантичного діалектизму). У словникових статтях [СУМ, II, с. 191; Грінч., I, с. 339; Даль, I, с. 406] значення „танцювати” у слова *гуляти* відсутнє, воно виникло на основі розвитку, видозміни ЛСВ2 „весело проводити час, розважатися” [СУМ, II, с. 191]. Напр.: *Молода гуляла з дружбаю Михайлом і замкнула очі* (4, с. 38).

У мові повістей О. Кобилянської є чимало мовних одиниць зі значення „брати шлюб, ставати чоловіком і жінкою”: *побратися, йти до шлюбу, звінчатися*, причому всі слова і імпліцитно, і експліцитно містять значення „вступати у шлюб за церковним звичаєм”. Слово *шлюб* „родинний союз, співжиття чоловіка і жінки за взаємною згодою; одруження, вінчання” [НТСУМ, III, с. 816], входить до нерозкладних словосполучень – весільних термінів *брати шлюб, йти до шлюбу*, у буковинських говірках *брати слюб*, пов'язане із пол. *ślub* „обітниця; шлюб, одруження”, походить від *ślubić* „присягати”, проте зводиться до *ljubiti* [ЕСУМ, VI, с. 441]. В. Прокопенко зазначає, що із значенням „договір” слово *слюб* зафіксоване в руських грамотах XV ст. Під час перебування Буковини у складі Молдавського князівства ця назва часто вживалася в офіційних документах як „присяга” [5, с. 43], пор. також: *шлюб* 1), „обещание”, 2) „брак” [Тим., II, с. 498]. Напр.: *Най уже на тім скінчиться, що вони не могли побратися* (4, с. 39). *Нехай би колись побралися, як йому суджена* (4, с. 313). *Правду сказавши, чи любила вона Василя, коли йшла з ним до шлюбу?* (4, с. 32). *Синьооку Настку за свою він вибрав і вже незабаром з нею звінчається* (4, с. 389).

В українській традиції використання слів зі значенням „брати шлюб” визначає гендерний чинник. Передовсім цю ідею реалізують мовні одиниці, що ґрунтуються на дієсловах *віддати – брати*, на які нашаровуються додаткові семи. Так, у мові творів О. Кобилянської „брати шлюб” стосовно чоловіка реалізують мовні одиниці різної лінгвальної природи: *женитися* (найбільш частотна лексема), *женитьба* – віддієслівний іменник, *взяти її за жінку* (нерозкладне словосполучення з опорою на лексему *жінка*), *брати її* (як редуковане попереднє словосполучення) – всі мовні одиниці мотивує слово *жона*; іє. *g^henā „жінка”, етимологічно споріднені слова побутують у багатьох мовах; питання про дальші етимологічні зв'язки (зокрема, з іє. g^hen „родити” або g^hen- „приходити”) остаточно не висвітлено [ЕСУМ, II, с. 206]; *піти на своє, піти на жінчину, привести додому, привезти скриню і майно жінки, бачити її своєю газдинею* (описові вирази, перифрази, метафоричні за своїм характером, які ґрунтуються на дієсловах зі значенням руху та зорового сприйняття); пор.: *Йому ще не час женитися* (4, с. 312). *Гриць незабаки жениться, піде на своє...* (4, с. 424). *Женитися не хотів, бо, як сам казав, своєї власної хати не мав, а в винаймленій не хотів сидіти. Гонор не позволяв. Не був із такого роду, щоб,*

*ожененихся, іти зараз на жіноче або комірне. Він походив із попівського роду. Пригадував собі ще діда... В дійсності ніколи не думав про **женитьбу** поважно (4, с. 29). Настку **мусить брати**, вже й **посватав її**. Що з Тетяною буде, він ще сам не знає. Дедалі по другій богородиці його весілля з Насткою. А вона ще нічого не знає, старостів вижидас (4, с. 390). Їм на злість буде Сава любити, **візьме її за жінку** (4, с. 95). Най її вже **бере** (4, с. 274). Гай, гай! Будемо видіти, **що він вам за чічку додому приведе!** (4, с. 155). Нехай вони (коні) **привезуть тобі скриню і майно твоєї жінки** додому, як дасть бог дочекати, коли **ожененихся**; я їх уже для тебе придумав (4, с. 63). Мати сама буде день і ніч сльози за донечкою втирати і з туги чорніти, але вона хоче лиш добра доньки і щастя, хоче **бачити її „своею газдинею” і за чоловіком**, як її дні вийдуть і смерть заморозить її тіло... (4, с. 32).*

Значення „брати шлюб” стосовно жінки відтворює більше коло мовних одиниць: *віддатися* (ЛСВ3), *віддати доньку*, *видати заміж*, *віддати заму́ж*, *віддання*; *уступитися з хати*, *витручати доньку з хати*, *візьметься кожда ногами і руками* (перифрази – метафоричні вирази); *завити рушники на голові*, *бути в білім рушнику* (словосполучення з опорою на культурний термін *рушник* „головний убір заміжніх жінок”); *бути (стати) його жінкою*, *стати невісткою*, *мати чоловіка*, *бути у його хаті*, *піти за нього* (сполучення слів з опорою на родинну термінологію, два останні приклади зумовлені тим, що у буковинському мовленні існує тенденція заміни слів *чоловік*, *жінка* займенниками); *йти під вінець* (символом шлюбу є *вінок*, який у церковній традиції трансформувася у *вінець*, культурні терміни – суфіксальні утворення, пов’язані з дієсловом *вити* „вити” [ЕСУМ, I, с. 400]); *приймилась би того, аби була її невісткою* (остання – мовна одиниця реченнєва структура); пор.: *Через неї не можуть панни віддатися, хоч мають гроші й гарне віно* (4, с. 66). *Я хочу, аби ти була щаслива, і для того хочу віддати тебе. Сих м’ясиць засватає тебе Тодоріка, я полагодила вже із старими* (4, с. 33). *Все грозила їй, що відбере її від пані й видасть її заміж за якогось свого горбатого сусіда-вдівця* (4, с. 71). *Докія і Василь Чоп’як видавали заму́ж свою одніську дитину, доньку свою Парасинку* (4, с. 36). *Бачила лиш один вихід із того хмарного положення. Віддати доньку заму́ж. .. Він любив доньку на свій лад. Трясся над нею і просто дичів, коли жінка натякала про віддання. Чого дитина мала уступати з хати так рано? Що Докія стогнала кожної днина на всі сторони, се була ще замала причина, щоб витручати доньку з хати* (4, с. 30). *Парасинко, душко, як бог дасть, то зав’ємо твою головку рушником сеї вже зими* (4, с. 32). *А відтак задумалася, чи буде їй до лиця в білім рушнику* (4, с. 35). *Вона його любила і хотіла на нього ждати і... буде його жінкою* (4, с. 88). *Коли б Парасинка мала раз чоловіка, все пішло б іншою ходою* (4, с. 30). *А заки сніг упаде, - повторює він, - будеш у моїй хаті* (4, с. 368). *Вона розсміялася мені в лице та сказала, що не найлася дурних грибів, атому зробили піти за мене* (4, с. 134). *А Анна повдовіла, заки під вінець пішла* (4, с. 245). *Кажете, мамо, що невістка мала би там багато роботи? – спитала живіше Парасинка. – Хоч би і десять разів було там скільки роботи, то вже кожда приймилась би того, аби була її невісткою. Михайла візьметься кожда ногами і руками* (4, с. 33).

До складу весільної обрядової термінології входить чимало сталих словосполучень. Культурний термін *рушник* „довгастий шматок полотна, оздоблений вишивкою або тканням, що використовується як прикраса в будівлях” входить до складу фразем *лагодити рушники*, *ладити рушники* „готуватися до весілля”; напр.: *Докія ладила вже для неї рушники, постіль і білля* (4, с. 30). *Грицю, я лагоджу рушники* (4, с. 385).

Фразеологізм *лишитися із сивою косою*, який реалістично змальовує фізичний стан жінок немолодого віку, має значення „не вийти заміж”; напр.: *А може, ти вже вибрала (нареченого) та й забула, як його на ім’я охрестили, та й через те лишишся з сивою косою?* (4, с. 178). *Але старостів, „знай”, – додала поважно, – нехай присилає, бо довше ждати її родичі не хочуть. „Через того Гриця, – кажуть, – що гонить за вітрами, вона ще бог зна як остане з сивою косою”* (4, с. 381).

Початковим етапом передвесільних обрядодій на Буковині було *с’ватан’а*. Слова *свататися* „породичатися через шлюб дітей”, *сватовство* „родичання через шлюб дітей” пам’ятки фіксують від XII ст. [Ср., III, с. 266–267]. Слово *сватання* відоме всьому слов’янському простору [СУМ, IX, с. 66; Грінч., IV, с. 104; Даль, IV, с. 145; Жел., I, с. 269; II, с. 853], напр., у болгарській мові *сватосване*, *сватуване*, *питане*, *просене*, *посакванье* [6, с. 411]. У значенні „сватання” у наддністрянських говірках функціонує слово *с’вадьбини* [Шило, с. 234]; у закарпатських – *сватан’кы* [Сабад., с. 327]; у західнополіських – *свата’ни* [Арк., II, с. 136]; у

східнослов'янських – *сходиться на діло* [Ужч., с. 112]; у бойківських – *від'віди, від'відини* [Хіб., с. 300]. Назва *ў сва'ти* трапляється в українських говірках Румунії [Пав., с. 152].

Зазвичай сватання відбувалося за усталеною схемою: старости шукали у батьків нареченої куніцю-дівцю або якогось іншого птаха, звіра, звідси вираз *ловити лисицю* [Ужч., с. 190]. Проте ритуал сватання міг мати імпровізований характер.

У художньому мовленні О. Кобилянської лексика, яка традиційно належить до передвесільного обряду, використовується зі значенням „намір одружитися”, тобто зберігається сема ‘початковий етап’: *засватати, має сватати, присилати свати, посилати (післати) старостів: присилати старостів*; напр.: *Я хочу, аби ти була щаслива, і для того хочу віддати тебе сих м'ясиць засватає тебе Тодорика, я полагодилася вже із старими* (4, с. 33). *Мою Івону не сватає ніхто, хоч понад неї немає чемнішої дівчини в селі* (4, с. 66).

До складу цього угруповання входять слова, що позначають другорядних осіб весільної драми, – *сват, староста*.

У буковинському діалекті слово *сват* використовується із двома значеннями „особа, на яку покладалася попередня домовленість про одруження молодих” та „батьки або родичів одного з подружжя щодо батьків або родичів другого”; у гуцульських говірках Закарпаття – *свато'ве* [Піп., с. 171]; у західноволинських – *с'ванька* „мати невістки або зятя” [Корз., с. 215], у білоруській мові *сва'ты* [Бял., с. 402]. Слово *сват* псл. походження *svatъ*; виводиться із **svojat-*, похідного від займенникової основи *svo-, sve-* [ЕСУМ, V, с. 187].

О. Кобилянська, уводячи ці слова до назв передвесільного етапу, використовує їх із першим значенням: *Старенький панотець погодував би сватів медом, коби лише прийшли* (4, с. 67). *Хто пішле до тебе сватів, ти, покойова на ласці* (4, с. 178). *Старенький панотець погодував би сватів медом, коби лише прийшли* (4, с. 67). *Анна...робить сором і хлопцям, бо в наше село приходять люди із сусідніх сіл у свати, та що собі подумують?* (4, с. 177). *Скажуть, щоб ти присилав сватів* (4, с. 364). *Ще до жодної сватів не слав* (4, с. 382).

В українській мові паралельно зі словом *сват* використовують *староста* „особа, що сватає жениха нареченої або наречену женихові; сват”, фіксують словники [СУМ, XI, с. 662; Грінч., IV, с. 199; Піп., с. 183; Ониш., II, с. 250], вживається у вторинній номінативній функції, його первісне значення „виборна чи призначена особа, що керує справами будь-якого колективу” [1, с. 135], має прозору етимологію, слово з первинним значенням мотивується зі значенням вікової характеристики *старий*. Напр.: *А прийде час, будуть і старости* (4, с. 364). *На осінь заповідаються старости* (4, с. 368). *Чи вже перестав любити, хоче до іншої старостів посилати?* (4, с. 387). *Він прийшле вже в час старостів* (4, с. 350).

Натрапляємо у прозі О.Кобилянської на весільний термін *слово*, який у сучасних буковинських говірках позначає обрядодію про попередню домовленість сторін і який витіснив інші терміни цього угруповання слів *сватання, заручини, злагода, договір*. Обрядовий термін слово виник внаслідок метонімічного перенесення „форма реалізації – назва”. Слово – псл. *slovo, -ese (<*slovos)* „те, що сказано” (давніше „те, що можна чути”, пов'язане чергуванням голосних із *slava* „слава”, *slyvi* „називатися, чути”, *sluxъ* „слух” [ЕСУМ, VI, с. 306].

В. Прокопенко зазначає, що у давньоруський період назва *слово* була багатозначною, в часи середньовіччя іменник *слово* використовувався як дипломатичний термін зі значенням „договір” [5, с. 43].

Лексема *с'лово* у буковинських говірках формує ряд нерозкладних сполучень: *'дати с'лово* „домовитись про весілля”, *ро'бити с'лово* „проводити заручини”, *і'ти на с'лово* „домовлятися про весілля”, у гуцульських говірках – *іти за словом, післати за словом* [1, с. 126]; не оминула ця термінолексема ідеї запивання, характерної для весільної обрядовості, звідси *пити слово*; „у XIX ст. повторна домовленість батьків, напр., *заручини*, супроводжувалася тим, що присутні пили за дане слово, тобто *на слово пити*” [Бук., с. 110].

Народна етимологія схильна пояснювати термін тим, що останнє *слово* було за молодою, згоду на одруження дає саме вона та її батько.

Проте первісне значення *слова*, яке передує назві обрядодії, – „домовленість між молодими людьми”. Із таким значенням входить воно до складу нерозкладних словосполучень *бути собі по слові, дати слово*; пор.: *Вони ж собі межі собою вже давно по слові і ждуть ще ніби дозволу батьків, щоб відбулося весілля* (4, с. 379). *Ми собі по слові. Мене ти не здуриш...* (4, с. 384). *Старости в мене були, і ми вже по слові, лиш Грицеве серце ще не в спокою* (4, с. 388). *В селі всі*

дівчата знали, що вони собі по слові, жодна межі них не стане, хіба би яка молодиця (4, с. 379). Однак тим, що він дав слово Насті до неї більше ніколи не виходити, він не дуже журиться (4, с. 391).

Обрядові передвесільні терміни, що мотивуються словом, відтворюють безмежну віру в силу слова, магічне значення слова; пор. також у гуцульських говірках Буковини *засловліне* [Кайнд., с. 24], у східнословобожанських цю ідею реалізують слова *з'мовинки, іти на мир* [Ужч., с. 139, с. 207], у полтавських – *до'мовини* [Ващ., с. 30], у російських – *з'мовини* [СРНГ, II, с. 303].

Розуміння „сакрального значення” слова, ролі сказаного, віра в дієвість слова ілюструють словосполучення *зломити слово, погрозити словом*: пор.: Я буду за тебе молитися і слова не зломлю (4, с. 83). А вперед ідіть ви, словом погрозіть (4, с. 388); на цій же основі ґрунтується вираз *заказувати брат її*, який має значення „незгода батьків на одруження: Якби він був для тебе добрий, не наказував би тобі мене брати!” – обізвалася дівчина (4, с. 98), пор. також у буковинських говірках *заказати данець* „домовленість хлопців не запрошувати дівчину до танцю”.

У творі О. Кобилянської з-поміж весільних обрядодій виокремлено запрошення на весілля: *запросини на весілля, просити на весілля* – словосполучення відображає референту ситуацію; напр.: Пан і пані прийняли *запросини на весілля*, поблагословили молодих, і вся весільна компанія відійшла до панської кухні, де завівся шумний танець (4, с. 37). *Просив на весілля* (4, с. 400).

У текстовій тканині буковинської письменниці натрапляємо на назви осіб весільної драми: *молода, жених, дружба, сват, староста*.

Родовою назвою на позначення наближеної особи до молодого виступає слово *д'ружба „товариш молодого, що бере участь у весільному обряді”*, слово відоме всьому слов'янському континууму [СУМ, II, с. 423; Грінч., I, с. 448; Даль, I, с. 496; Моск., с. 32]; у гуцульських говірках Закарпаття – *д'ружка, друж'ко* [Сабад., с. 80; Піп., с. 52]; у поліських – *дру'жок* [Лис., с. 70], однак у західнополіських говорах *д'ружба* – „головний розпорядник на весіллі”, *друж'бина* – „його дружина” [Арк., I, с. 144]; у західноволинських *д'ружба* – „одружений чоловік із родичів молодого, запрошений керувати весіллям” [Корз., с. 112], а на позначення „товариша молодого, що бере участь у весільному обряді”, у поліських говірках використовують слово *мар'шалок* [Лис., с. 123]; у західноволинських – *сват „друг молодого на весіллі”* [Корз., с. 215]; пор. також: *под'ружний, паджани'шок, подмоло'дый* [2., с. 149–150]. Напр.: А поки що тобі буде дружбою. Тодорика візьме його, певно, за дружбу (4, с. 34).

Текстова інтерпретація вимагає залучення такого поняття, як апперцепційна база. Для розуміння тексту читач і автор повинні володіти спільною когнітивною базою, яка потребує класифікації. Для творів О. Кобилянської важливим складником когнітивної бази читача і автора є етнологічні відомості. Так, тематична група „весільний одяг” представлена у О.Кобилянської словосполученням *весільна сорочка*. За народним звичаєм, *молода повинна вишити молодому сорочку*: – *Шити весільну сорочку?* (4, с. 176).

У буковинських говірках на позначення посагу молодої побутують слова *придане, дзестра* у різних варіантах, *виправа, віно*. О. Кобилянська у повісті „Земля” використовує слово *віно*, давнього походження, відоме усім слов'янським мовам, реєструється у словниках української мови: [СУМ, I, с. 677; Грінч., I, с. 289; Даль, I, с. 331; Піп., с. 25; Бич. I, с. 96; АГСС, с. 492; Корз., с. 86; Роман., с. 243], його „коріння” губляться у давньоіндійській мові. З плином часу значення слова змінилось: „плата за молоду” – „придане молодої” [ЕСУМ, I, с. 400]; *вїно „придане”* [Тим., I, с. 165]; в українських говірках Румунії *віно* „частина землі молодої” [Горб., IV, с. 259; Пав., с. 203]. Напр.: Через неї не можуть панни віддатися, хоч мають гроші й гарне віно (4, с. 66).

Отож, відтворюючи сцени з народного життя, О.Кобилянська послуговується буковинською обрядовою термінологією, яка засвідчує єдиний мовно-образний світ слов'янського простору. Художнє мовлення збільшує коло мовних одиниць, здатних реалізувати поняття весільного обряду, з іншого боку, весільна обрядова лексика у текстовій тканині набуває додаткових значень.

Список джерел

- Арк. – Аркушин Г. Л. Словник західнополіських говірок. У 2-х т. / Г. Л. Аркушин. – Луцьк : Вежа, 2000.
- Бич. I – Бичко З. М. Діалектна лексика Опілля. – Львів : Фенікс, 1997. – 160 с.
- Бук. – Буковина. Загальне краєзнавство / [перекл. з нім. Ф. С. Андрійця, А. Т. Квасецького]. – Чернівці : Зелена Буковина, 2004. – 484 с. – (Історична бібліотека „Зеленої Буковини”).
- Ващ. – Ващенко В. С. Словник полтавських говорів / В. С. Ващенко. – Харків : Вид-во Харків. ун-ту, 1960. – 107 с.
- Бял. – Бялькевіч І. К. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны/ І. К. Бялькевіч. – Мінськ : Навука і техника, 1970. – 512 с.
- Грінч. – Гринченко Б. Д. Словарь української мови. У 4-т. / [ред. В. Д. Гринченка; передм. О. Тараненко]; [репринт. вид. 1906 – 1907 рр.]. – К. : Лексикон, 1996.
- Даль – Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка. В 4-х т. / В. Даль [предисл. А. М. Бабкина]. – М. : Русский язык, 1978 – 1980.
- Жел. – Желехівський Є., Недільський С. Малоруско-німецкий словарь. У 2-х т. – Львів, 1885 – 1886.

- Кайнд. – Кайндль Р. Ф. Гуцули: їх життя, звичаї та народні перекази/ Р. Ф. Кайндль. – Чернівці : Молодий буковинець, 2000. – 208с.
- Корз. – Корзонюк М. М. Матеріали до словника західноволинських говірок / М. М. Корзонюк // Українська діалектна лексика: зб. наук. пр. / [ред. І. Г. Матвіяс та ін.] – К. : Наук. думка, 1987. – С. 62 – 268.
- Лис. І – Лисенко П. С. Словник поліських говорів / П. С. Лисенко. — К. : Наук. думка, 1974. – 260 с.
- Моск. – Москаленко А. А. Словник діалектизмів українських говірок Одеської обл. / А. А. Москаленко. – Одеса : Одес. держ. ін-т ім.К. Д. Ушинського, 1958. – 79 с.
- ЕСУМ – Етимологічний словник української мови. У 7 т. / [ред. О. С. Мельничук та ін.]. – К. : Наук. думка, 1982 – 1982 – 2006.
- НТСУМ – Новий тлумачний словник української мови. У 3 т. / [уклад. : В. Яременко, О. Сліпушко]. – К. : Аконіт, 2001.
- Ониш. – Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок. У 2-х ч. / М. Й. Онишкевич. – К. : Наук. думка, 1984.
- Пав. – Павлюк М. Українські говори Румунії : Діалектні тексти / М. Павлюк, І. Робчук. – [Канада], 2003. – 783 с.
- Піп. – Піпаш Ю. О. Матеріали до словника гуцульських говірок (Косівська Поляна і Росішка Рахівського району Закарпатської області) / Ю. О. Піпаш, Б. К. Галас. — Ужгород : Ужгород. нац. ун-т, 2005. – 266 с.
- Сабад. – Сабадош І. Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району / Іван Сабадош. – Ужгород : Ліра, 2008. – 480 с.
- Сиз. – Сизько А. Т. Словник діалектної лексики говірок сіл південно-східної Полтавщини / А. Т. Сизько. Дніпропетровськ. 1990. – 100 с.
- Ср. – Срезневський И. И. Материалы для словаря древнерусского языка. В 3-х т. / И. И. Срезневский. – СПб., 1893 – 1903.
- СРНГ – Словарь русских народных говоров. В 37 т. / [ред. Ф. П. Филин, Ф. П. Сороколетов]. – М.–Л. : Наука, 1965 – 2003.
- СУМ – Словник української мови. У 11 т. / [ред. : І. К. Білодід, А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк та ін.]. – К. : Наук. думка, 1970 – 1980.
- Тим. – Тимченко Є. Матеріали до словника писемної та книжної української мови XV–XVIII ст. У 2-х кн. / [відп. ред. В. В. Німчук; передм. В. В. Німчука]. – К., 2002.
- Ужч. – Ужченко В.Д. Фразеологічний словник східнослов'янських і степових говірок Донбасу / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – [5-е вид. переб. й доп.]. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 348 с.
- Хіб. – Хібеба Н. Весільна лексика бойківського говору: матеріали до словника / Н. Хібеба // Діалектологічні студії. 5 : Фонетика, морфологія, словотвір / [відп. ред. П. Гриценко, Н. Хобзей]. — Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, 2005. – С. 299–311.
- Шило – Шило Г. Наддністрянський регіональний словник / Гаврило Шило. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008. – 288 с. (Серія „Діалектологічна скриня”).

Література

1. Бігусяк М. Із спостережень над весільною лексикою гуцульського говору / Михайло Бігусяк // Гуцульські говірки: лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження / [відп. ред. Я. В. Закревська (НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича)]. – Л., 2000. – С. 125 – 148.
2. Гура А. В. Из полесской свадебной терминологии. Свадебные чины (словарь : Н - СВАШКА) / А. В. Гура // Славянский и балканский фольклор. Духовная культура полесья на общеславянском фоне / [отв. ред. Н. И. Толстой]. — М. :Наука, 1986. – С. 144 – 177.
3. Здоровега Н. І. Нариси народної весільної обрядовості на Україні / Н. І. Здоровега. – К. : Наук. думка, 1974. – 160 с.
4. Кобилянська О. Повісті. Оповідання. Новели / О. Кобилянська / вступ. ст., упоряд. і прим. Ф. П. Погребенника. – Київ : Наук. думка. 1988. – 672 с.
5. Прокопенко В. А. Лексика весільного обряду в буковинських говорах / В. А. Прокопенко // Тези доповідей XX наукової сесії. Секція філолог. наук. (Чернівці, квітень 1964). – Чернівці, 1964. – С. 43 – 46.
6. Узенева Е. С. Названия помолвки в болгарской свадьбе (семантика и сравнительный аспект) / Е. С. Узенева // Язык культуры : Семантика и грамматика : к 80-летию со дня рождения академика Никиты Ильича Толстого (1023 – 1996) / [отв. ред. С. М. Толстая]. – М. : Индрик, 2004. – С. 411 – 420.